

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра кримінально-правових дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

« 29 » серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
освітня програма
вид дисципліни
факультет

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
08 Право
081 Право
Право
вибіркова
юридичний

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою юридичного факультету

протокол № 1 від "28" серпня 2024 року

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Олексій БОНДАРЕНКО, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету ХНУ імені В.Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент

Програму схвалено на засіданні кафедри кримінально-правових дисциплін

протокол № 1 від "26" серпня 2024 року

В.о. завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін

Гліб РИБАЛКО

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми Право

Гарант освітньої професійної програми Право

Дмитро ЛУК'ЯНЕЦЬ

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

протокол № 1 від "28" серпня 2024 року

Голова науково-методичної комісії юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців з вищою освітою першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 081 Право.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – набуття студентами знань про заходи кримінально-правового характеру, їх поняття, сутність, види, мету, принципи та порядок застосування; вмінням здійснювати систематизацію, пошук та аналіз кримінально-правових норм та інших джерел права, у тому числі рішень ЄСПЛ, які регламентують застосування заходів кримінально-правового характеру; оволодіння навичками щодо: підстави застосування заходів кримінально-правового характеру, виокремлення конкретних заходів, які можуть застосовуватися щодо певної особи, яка вчинила кримінальне правопорушення та(або) інших осіб; стадій та порядку застосування таких заходів; визначення виду та розміру покарання та (або) інших заходів кримінально-правового характеру, застосування яких до конкретної особи є найбільш ефективним з точки зору досягнення мети їх застосування; вмінням здійснювати пошук та критичний аналіз матеріалів правозастосовної діяльності при вирішенні конкретних практичних завдань; усвідомлення ними загальних напрямків кримінальної політики в Україні.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

у межах формування ЗК-2 (здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації):

- **знати:** офіційні й науково-теоретичні джерела інформації про кримінальне право та законодавство України про кримінальну відповідальність, практику його застосування;
- **вміти** своєчасно виявляти зміни та доповнення до законодавства про кримінальну відповідальність та інших джерел кримінального права, появу нових таких джерел, відстежувати сучасні тенденції застосування кримінального законодавства в частині визначення і застосування заходів кримінально-правового характеру;
- **володіти навичками:** вивчення кримінального законодавства та його новел, коригування власної професійної діяльності та рівня фахових знань з урахуванням змін і доповнень до цього законодавства, новітніх досягнень теорії кримінального права і тенденцій, що склались в судовій практиці;

у межах формування ЗК-6 (здатність діяти з урахуванням соціальної відповідальності та громадянських зобов'язань, з повагою ставитися до права й закону);

- **знати:** завдання законодавства про кримінальну відповідальність, функції кримінального права, їх співвідношення з визначеними Конституцією України напрямами розбудови держави й розвитку громадянського суспільства, наслідки грубого порушення гарантованих кримінальним законом прав і свобод людини й громадянина;
- **вміти:** визначати актуальні напрямки розвитку кримінальної політики держави, обирати найбільш оптимальні кримінально-правові засоби захисту прав і свобод людини і громадянина, інтересів держави й суспільства;
- **володіти навичками:** забезпечення в професійній діяльності неухильного дотримання вимог законності при застосуванні норм кримінального права, недопущення аналогії закону;

у межах формування ЗК-7 (здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та приймати обґрунтовані рішення);

- **знати:** ознаки злочину та інших видів кримінально значущої поведінки, їх склад, види й засоби тлумачення норм законодавства про кримінальну відповідальність;
- **вміти:** співвідносити фактичні дані про обставини, які можуть містити ознаки кримінальних правопорушень, із положеннями кримінально-правових норм;
- **володіти навичками:** аргументації власної правової позиції з питань кримінально-правової оцінки вчиненого.

у межах формування ПК-2 (уміння діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури);

- **знати:** предмет, метод, завдання, сучасний стан кримінального права України, його основні інститути, місце галузі в інструментарії виконання професійних задач юриста; принципи кримінального права України та їх співвідношення із загальними принципами права України;
- **вміти:** обирати рішення кримінально-правових конфліктів у відповідності із принципами верховенства права, пріоритетом захисту прав і свобод людини;
- **володіти навичками:** реалізації норм Загальної частини кримінального права України з урахуванням його внутрішньосистемних зв'язків з іншими галузями права, загально визнаними принципами й нормами міжнародного права;

у межах формування ПК-4 (здатність здійснювати професійну діяльність у повній відповідності до закону);

- **знати:** зміст і нормативну регламентацію інститутів Загальної частини кримінального права, зокрема, засади дотримання та правові наслідки порушення законності в кримінальному праві;
- **вміти:** реалізовувати кримінально-правові норми, критично аналізувати практику застосування норм Загальної частини кримінального права;
- **володіти навичками:** виявлення й усунення причин і результатів помилок при застосуванні норм Загальної частини кримінального права у власній діяльності й у діяльності інших осіб;

у межах формування ПК-6 (вміння юридично правильно кваліфікувати факти і обставини);

- **знати:** ознаки, за наявності яких поведінка особи включається до предмету кримінального права;
- **вміти:** обирати кримінально-правові норми, які необхідно застосовувати під час прийняття юридично обґрунтованих рішень у кримінальному провадженні;
- **володіти навичками:** грамотного, обґрунтованого й точного формулювання кримінально-правової оцінки проблемних ситуацій;

у межах формування ПК-11 (володіння юридичною термінологією та юридичною технікою, здатність правильно відтворювати результати професійної діяльності в юридичній та іншій документації);

- **знати:** поняття й категорії, які утворюють термінологічний апарат Загальної частини кримінального права й використовуються в Загальній частині Кримінального кодексу України;
- **вміти:** викладати фактичні обставини, наводити аргументи й формулювати висновки щодо використанні норм Загальної частини кримінального права;
- **володіти навичками:** відображення в процесуальних документах результатів інтерпретації й реалізації норм Загальної частини кримінального права;

у межах формування ПК-13 (здатність тлумачити нормативно-правові акти, надавати кваліфіковані юридичні висновки і консультації):

- **знати:** зміст Загальної частини Кримінального кодексу України, її структуру, зміст конкретних статей і окремих розділів, які її утворюють;
- **вміти:** самостійно застосовувати різні види тлумачення норм Загальної частини кримінального закону, використовувати наявні зразки такого тлумачення;
- **володіти навичками:** пояснення й роз’яснення змісту Загальної частин кримінального закону, його окремих норм.

1.3. Кількість кредитів - 5

1.4. Загальна кількість годин 150

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7 -й	7-й
Лекції	
32 год.	8 год.
Семінарські заняття	
48 год.	4 год.
Самостійна робота	
70 год.	138 год.

1.6. Заплановані результати навчання:

знає: загальні принципи та напрямки розвитку кримінального права в Україні; законодавство про кримінальну відповідальність та інші джерела права, у тому числі норми міжнародного права та рішення ЄСПЛ, які регламентують застосування заходів кримінально-правового характеру; поняття та види заходів кримінально-правового характеру, мету, стадії та порядок їх застосування; особливості застосування заходів кримінально-правового характеру щодо окремих категорій осіб; судову практику, у тому числі Постанови Пленуму Верховного Суду України, постанови Верховного Суду України та Верховного Суду у справах кримінальної юрисдикції щодо застосування заходів кримінально-правового характеру;

вміє: надавати кримінально-правову оцінку конкретним ситуаціям; застосовувати на підставі кримінально-правових норм заходи кримінально-правового характеру; аналізувати джерела права та акти їх тлумачення, юридичну літературу, в якій висвітлюються положення кримінального права України та інших країн щодо застосування заходів кримінально-правового характеру; здійснювати аналіз судової практики щодо застосування заходів кримінально-правового характеру;

володіє навичками: встановлення підстав застосування та видів заходів кримінально-правового характеру; обґрунтування необхідності та доцільності обрання певного виду заходу кримінально-правового характеру, застосування якого здатне досягти поставленої мети; обґрунтування висновку щодо неможливості або недоцільності застосування певного виду покарання або іншого заходу кримінально-правового характеру до певної особи; вирішення питань конкуренції та подолання колізій кримінально-правових норм; формулювання кваліфікованих юридичних висновків і надання консультацій із загальних питань кримінально-правової оцінки діяння та його кримінально-правових наслідків.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні засади застосування заходів кримінально-правового характеру

Тема 1. Поняття та система заходів кримінально-правового характеру

Поняття та загальна характеристика заходів кримінально-правового характеру за кримінальним правом України. Мета застосування заходів кримінально-правового характеру.

Система заходів кримінально-правового характеру, її поняття та загальна характеристика.

Кримінальне покарання, його поняття та види. Система кримінальних покарань за кримінальним правом України. Характеристика окремих видів покарань.

Характеристика інших заходів кримінально-правового характеру: судимість, обмежувальні заходи, примусові заходи виховного характеру, примусові заходи медичного характеру, примусове лікування, спеціальна конфіскація, заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.

Співвідношення заходів кримінально-правового характеру та кримінальної відповідальності.

Тема 2. Порядок застосування заходів кримінально-правового характеру

Застосування заходів кримінально-правового характеру як складова застосування норм кримінального права.

Стадії застосування заходів кримінально-правового характеру. Встановлення фактичних обставин справи. Встановлення норм кримінального права, які підлягають застосуванню: пошук відповідних норм; перевірка їх чинності у просторі, часі, за колом осіб; з'ясування змісту норми, у тому числі пошук актів офіційного тлумачення.

Оцінка можливості досягнення поставленої мети шляхом застосування певних видів заходів кримінально-правового характеру.

Методика застосування заходів кримінально-правового характеру. Послідовність дій при обранні заходів кримінально-правового характеру, які підлягають застосуванню та визначенні меж їх застосування.

Тема 3. Застосування заходів кримінально-правового характеру шляхом призначення покарання

Загальні засади призначення покарання, їх юридична природа та зміст. Врахування при призначенні покарання ступеня тяжкості вчиненого злочину, особи винного та обставин справи, що пом'якшують та (або) обтяжують покарання.

Спеціальні засади призначення покарання, їх види.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Підстави та види такого пом'якшення покарання. Особливості застосування норми щодо призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, за окремі види злочинів.

Особливості призначення покарання неповнолітнім.

Призначення покарання за сукупності кримінальних правопорушень: підстава та порядок. Умови, порядок, межі та принципи призначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, за які особа засуджується одним вирокком.

Особливості призначення остаточного покарання за сукупністю кримінальних правопорушень, за які особа засуджується кількома вироками.

Призначення покарання за сукупності вироків. Умови, порядок, межі та принципи призначення остаточного покарання за сукупністю.

Правила складання покарань та зарахування попереднього ув'язнення.

Обчислення строків покарання.

Тема 4. Застосування заходів кримінально-правового характеру, не пов'язаних з призначенням покарання

Виникнення стану судимості, порядок її погашення та зняття.

Застосування примусових заходів виховного характеру: підстава, неповнолітні особи, до яких застосовуються такі заходи, порядок застосування.

Застосування обмежувальних заходів до осіб, які вчинили домашнє насильство: підстава, коло осіб, до яких застосовуються, строки застосування.

Застосування примусових заходів медичного характеру: особи, до яких застосовуються, порядок застосування окремих видів примусових заходів медичного характеру; продовження, зміна або припинення застосування.

Застосування примусового лікування.

Застосування спеціальної конфіскації: підстава, випадки та порядок застосування.

Застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб: підстави, юридичні особи, до яких застосовуються ці заходи, підстави для звільнення від застосування, загальні правила застосування, застосування за сукупністю злочинів.

Тема 5. Звільнення від кримінального покарання або його відбування та порядок застосування у цих випадках інших заходів кримінально-правового характеру

Поняття та юридична природа звільнення від покарання та його відбування.

Звільнення від покарання особи у зв'язку з втратою нею суспільної небезпеки та у зв'язку із закінченням строків давності.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням: поняття, підстави та порядок, застосування види.

Звільнення від подальшого відбування покарання, його специфічний кримінально-правовий зміст та види.

Звільнення від покарання або подальшого його відбування за амністією.

Звільнення від відбування покарання на підставі акту помилування.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання та заміна невідбутої частини покарання більш м'яким. Звільнення від покарання за хворобою.

Застосування інших заходів кримінально-правового характеру в разі звільнення від покарання або його відбування.

Розділ 2. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за вчинення окремих видів кримінальних правопорушень

Тема 6. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я особи

Види кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового характеру, які встановлені за вчинення злочинів проти життя і здоров'я особи в статтях розділу II Особливої частини КК.

Довічне позбавлення волі як вид покарання за особливо тяжкі злочини проти життя: поняття, підстави призначення, обмеження щодо застосування. Позиція Конституційного Суду України та ЄСПЛ щодо прав осіб, які відбувають покарання у виді довічного позбавлення волі. Особливості застосування покарань за незакінчені особливо тяжкі злочини

проти життя.

Звільнення від покарання на підставі актів помилування.

Позбавлення волі та інші види покарань за кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я особи: підстави і порядок призначення. Особливості призначення покарання за кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я на підставі угод.

Особливості призначення обмежувальних заходів за злочини, пов'язані з домашнім насильством. Особливості призначення примусових заходів медичного характеру за злочини проти життя і здоров'я.

Тема 7. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти власності

Види кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового характеру, які встановлені за вчинення кримінальних правопорушень проти власності в статтях розділу VI Особливої частини КК.

Позбавлення волі та інші види основних покарань за кримінальні правопорушення проти власності. Особливості застосування покарань за кримінальні правопорушення проти власності, вчинені в співучасті.

Додаткові покарання за кримінальні правопорушення проти власності: штраф, конфіскація майна, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Підстави та порядок призначення додаткових покарань.

Призначення покарання за кримінальні правопорушення проти власності на підставі угод.

Особливості призначення покарання за кримінальні правопорушення проти власності неповнолітнім; застосування до цих осіб примусових заходів виховного характеру.

Звільнення від відбування основного покарання з випробуванням: підстави та порядок призначення, правові наслідки.

Звільнення від покарання на підставі законів про амністію.

Застосування спеціальної конфіскації майна.

Тема 8. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

Види кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового характеру, які встановлені за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності в статтях розділу VII Особливої частини КК.

Штраф як вид покарання за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності: види, підстави призначення та правові наслідки несплати. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність при визначенні видів покарань.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.

Особливості призначення додаткових покарань за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.

Особливості застосування спеціальної конфіскації майна та заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.

Тема 9. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні

правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг

Види кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового характеру, які встановлені за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг в статтях розділу XVII Особливої частини КК.

Основні покарання за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за корупційні кримінальні правопорушення.

Призначення покарань за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг на підставі угод.

Тема 10. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

Види кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового характеру, які встановлені за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки в статтях розділу IX Особливої частини КК.

Особливості призначення покарань за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки учасникам організованих груп та злочинних організацій. Межі кримінального покарання, яке може бути призначене особі, яка вчинила кримінальне правопорушення під час виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки, вчинені в зоні проведення ООС.

Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.

Тема 11. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

Види кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового характеру, які встановлені за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Особливості застосування кримінального покарання за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів з урахуванням мотивації і стану здоров'я винного.

Застосування інших заходів кримінально-правового характеру, у тому числі примусових засобів медичного характеру та примусового лікування до осіб, які потребують медичної допомоги.

Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері медичної та фармацевтичної діяльності.

Тема 12. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за окремі кримінальні правопорушення, вчинені з необережності

Види кримінальних покарань та інших заходів кримінально-правового характеру за

вчинення з необережності кримінальних правопорушень у сфері охорони здоров'я, проти безпеки виробництва та проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

Особливості визначення оптимальних виду і розміру покарання з урахуванням тяжкості заподіяної шкоди і особи винного. Порядок і межі застосування покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, а також застосування альтернативних форм реалізації кримінальної відповідальності.

Призначення покарання за кримінальні правопорушення, вчинені з необережності, на підставі угод.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю за кримінальні правопорушення, вчинені з необережності: особливості застосування.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	сп		л	с	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Загальні засади застосування заходів кримінально-правового характеру												
Тема 1. Поняття та система заходів кримінально-правового характеру	13	4	4			5	16	2	2			12
Тема 2. Порядок застосування заходів кримінально-правового характеру	11	2	4			5	12					12
Тема 3. Застосування заходів кримінально-правового характеру шляхом призначення покарання	13	4	4			5	16	2	2			12
Тема 4. Застосування заходів кримінально-правового характеру, не пов'язаних з призначенням покарання	13	4	4			5	14	2				12
Тема 5. Звільнення від кримінального покарання або його відбування та порядок	13	4	4			5	14	2				12

застосування у цих випадках інших заходів кримінально-правового характеру												
<i>Разом за розділом 1</i>	63	18	20			25	72	8	4			60
Розділ 2. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за вчинення окремих видів кримінальних правопорушень												
Тема 6. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я особи особи	13	2	4			7	12					12
Тема 7. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти власності	13	2	4			7	12					12
Тема 8 Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	13	2	4			7	12					12
Тема 9. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	13	2	4			7	12					12
Тема 10. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	13	2	4			7	10					10

Тема 11. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення	11	2	4			5	10					10
Тема 12. Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за окремі кримінальні правопорушення, вчинені з необережності	11	2	4			5	10					10
<i>Разом за розділом 2</i>	87	14	28			45	78					78
Усього годин	150	32	48			70	150	8	4			138

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Розділ 1			
1.	Поняття та система заходів кримінально-правового характеру	4	2
2.	Порядок застосування заходів кримінально-правового характеру	4	
3.	Застосування заходів кримінально-правового характеру шляхом призначення покарання	4	2
4.	Застосування заходів кримінально-правового характеру, не пов'язаних з призначенням покарання	4	
5.	Звільнення від кримінального покарання або його відбуття та порядок застосування у цих випадках інших заходів кримінально-правового характеру	4	
Розділ 2			
6.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я особи особи	4	
7.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти власності	4	
8.	Особливості застосування заходів кримінально-правового	4	

	характеру за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності		
9.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	4	
10.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	4	
11.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення	4	
12.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за окремі кримінальні правопорушення, вчинені з необережності	4	
	Разом	48	4

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
Розділ І			
1.	Поняття та система заходів кримінально-правового характеру	5	12
2.	Порядок застосування заходів кримінально-правового характеру	5	12
3.	Застосування заходів кримінально-правового характеру шляхом призначення покарання	5	12
4.	Застосування заходів кримінально-правового характеру, не пов'язаних з призначенням покарання	5	12
5.	Звільнення від кримінального покарання або його відбування та порядок застосування у цих випадках інших заходів кримінально-правового характеру	5	12
Розділ 2			
6.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти життя і здоров'я особи особи	7	12
7.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти власності	7	12
8.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	7	12
9.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	7	12
10.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки	7	10
11.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших	5	10

	кримінальних правопорушень проти здоров'я населення		
12.	Особливості застосування заходів кримінально-правового характеру за окремі кримінальні правопорушення, вчинені з необережності	5	10
	Разом	70	138

6. Індивідуальні завдання

Контрольна робота

Контрольна робота виконується у формі підготовки розгорнутого письмового вирішення казусу щодо застосування заходів кримінально-правового характеру. Студент має проаналізувати ситуацію та надати їй обґрунтовану правову оцінку, спираючись на чинне законодавство України, акти міжнародного права, рішення ЄСПЛ, а також судову практику. Остання аналізується на рівні судів першої, апеляційної та касаційної інстанцій, а також рішень Об'єднаної палати Верховного Суду.

У підсумку мають бути представлені два проекти документів: 1) проект відповіді адвоката клієнту з приводу можливого застосування заходів кримінально-правового характеру; 2) проект аналітичної довідки, підготовленої помічником адвоката для адвоката.

7. Методи навчання

При викладанні та опануванні студентами навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру» використовуються наступні методи навчання:

- словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда);
- наочні (ілюстрація);
- практичні (вирішення практичних завдань, кейсів).

Крім того, за рівнем самостійної розумової діяльності застосовуються методи:

- проблемного викладу;
- частково-пошуковий метод;
- дослідницький метод.

Лекція – основний вид навчальних занять, призначених для викладення теоретичного матеріалу. Лекції є елементом курсу лекцій, що охоплює основний теоретичний матеріал навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру». Всі лекції є інформаційними (тематичними).

З урахуванням можливої змішаної або дистанційної форм навчання у 2024/2025 навчальному році організація та проведення лекцій з дисципліни буде проводитись виключно у онлайн режимі. При цьому застосовується комбінована форма спілкування з лектора аудиторією, яка включає ознайомлення студентами з навчальним контентом (відеозаписом окремих навчальних питань, розміщеним на платформі **Youtube** або викладених лектором в режимі відеоконференції **ZOOM** (до 60 хв.) та подальше обговорення (до 20 хв.) матеріалу студентами з викладачем (лектором) в режимі реального часу із застосуванням платформи для відеоконференцій **ZOOM**. Здійснюється супровід навчального контенту навчальними презентаційними матеріалами та питаннями для самоперевірки із використанням веб-сервісу **Google Classroom**.

Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію з попередньо визначених проблем (як правило, в межах плану заняття). На

кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію та ін.

З урахуванням можливої змішаної або дистанційної форм навчання у 2024/2025 навчальному році організація та проведення семінарських занять з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*, або в аудиторії.

Рекомендується певний порядок підготовки до семінарського заняття: ознайомитися з питаннями, які заплановано розглянути на даному занятті; звернутися до конспекту лекцій, вказівок лектора щодо особливостей вивчення теми; опрацювати основні положення кримінального законодавства, які стосуються теми, рекомендовану для вивчення літературу, законспектувати окремі положення, що стосуються питань теми; засвоїти поняття, які є основними (опорними) для цієї теми; продумати кожне питання, яке виноситься на обговорення, план відповіді.

Колоквіум – вид навчальної роботи, що передбачає з'ясування рівня засвоєння студентами знань, оволодіння вміннями й навичками з окремої теми чи розділу. На колоквіумі науково-педагогічний працівник опитує групу студентів (орієнтуючись на ключові слова теми) і в процесі співбесіди з'ясовує рівень засвоєння матеріалу.

З урахуванням можливої змішаної або дистанційної форм навчання у 2024/2025 навчальному році організація та проведення колоквіумів з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*, або в аудиторії.

Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує від науково-педагогічного працівника відповіді на конкретні питання або пояснення окремих теоретичних положень чи їх практичного використання. Окрім того, під час консультацій студенти відпрацьовують аудиторні заняття, на яких вони були відсутні.

Консультація є формою індивідуального (асинхронного) спілкування студента й викладача.

З урахуванням можливої змішаної або дистанційної форм навчання у 2024/2025 навчальному році організація та проведення консультацій з дисципліни може проводитись або у онлайн режимі із використанням веб-сервісу *Google Classroom* та платформи для відеоконференцій *ZOOM*, або в аудиторії.

Самостійна робота студентів, письмові завдання.

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни (підручник, навчальні та методичні посібники, конспект лекцій, робочі зошити, рекомендована відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література).

Навчальний матеріал з дисципліни, передбачений для засвоєння студентом у процесі самостійної поза аудиторної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять.

8. Методи контролю

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

За рівнем контролю результатів навчання розрізняють: самоконтроль, кафедральний та факультетський (інститутський) контроль.

Самоконтроль призначений для самооцінки здобувачами вищої освіти якості засвоєння навчального матеріалу з конкретної дисципліни (розділу, теми). З цією метою в

навчальних посібниках для кожної теми (розділу), а також у методичних розробках з лабораторних робіт передбачаються питання для самоконтролю.

Кафедральний контроль проводиться з метою оцінки рівня підготовки здобувачами вищої освіти з дисципліни на різних етапах її вивчення, як правило, науково-педагогічними працівниками даної дисципліни і здійснюється у вигляді вхідного, поточного та підсумкового семестрового контролю.

Факультетський (інститутський) контроль є зовнішнім контролем, призначеним для оцінки досягнення студентами базових результатів навчання, передбачених освітньою програмою, розробки пропозицій щодо оновлення освітніх програм, навчальних планів, робочих програм навчальних дисциплін, оновлення засобів діагностики результатів навчання тощо, порівняння ефективності навчання студентів.

Факультетський (інститутський) контроль проводиться у формі контрольних робіт, які виконуються письмово або з використанням комп'ютерних технологій і, як правило, за тестовими технологіями.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру» використовуються такі види контролю результатів навчання: поточний протягом семестру та підсумковий семестровий контроль.

Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять протягом семестру. Поточний контроль може проводитися у формі усного опитування або письмового контролю на семінарських заняттях, лекціях, у формі колоквиуму, виступів здобувачів вищої освіти при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі комп'ютерного тестування тощо. Конкретні форми проведення поточного контролю та схема нарахування балів визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль визначає ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни.

Підсумковий семестровий контроль проводиться з навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру» відповідно до навчальних планів і робочих навчальних планів. Підсумковий семестровий контроль визначає ступінь досягнення здобувачами вищої освіти запланованих результатів навчання, що визначені робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінкою підсумкового семестрового контролю є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру при виконанні контрольних заходів, передбачених програмою навчальної дисципліни та балів, набраних ним при складанні семестрового екзамену (виконанні підсумкової залікової роботи). Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач вищої освіти при підсумковому семестровому контролі, складає 100.

Оцінка підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру» виставляється у 7-му семестрі за чотирирівневою шкалою оцінювання – оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».

До складання семестрового екзамену максимальна сума балів, які здобувач вищої освіти може набрати протягом семестру, дорівнює 60, а максимальна сума балів семестрового екзамену – 40. Загальна кількість балів за роботу протягом семестру округлюється до найближчого цілого числа. Здобувачі вищої освіти мають бути ознайомлені з набраними ними балами до початку екзаменаційної сесії.

Семестрові екзамени проводяться в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом. Результати складання семестрових екзаменів оцінюються цілим числом балів. Семестрові екзамени проводяться під час екзаменаційних сесій. Розклад екзаменаційних сесій доводиться до науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти не пізніше, ніж за місяць до початку сесії. Семестровий екзамен з навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру» проводиться в письмовій формі.

Здобувач вищої освіти повинен бути ознайомлений із результатами своєї екзаменаційної письмової роботи не пізніше, ніж через п'ять робочих днів після її написання. Здобувач вищої освіти має право ознайомитися з перевіреною роботою й одержати пояснення щодо отриманої оцінки.

У разі незгоди з оцінкою здобувач вищої освіти має право подати в день оголошення оцінки або наступний робочий день завідувачу кафедри письмову апеляцію, вказавши конкретні причини незгоди з оцінкою. Завідувач кафедри разом з екзаменатором, залучаючи, за необхідності, інших фахівців, протягом трьох днів розглядає апеляцію і в усній формі сповіщає здобувача вищої освіти про результати розгляду.

Результати підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру» вносяться науково-педагогічним працівником у відомість обліку успішності; працівники деканату роблять відповідну позначку в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти.

Якщо здобувач вищої освіти без поважної причини не з'явився на семестровий екзамен, приймання екзамену проводиться після екзаменаційної сесії комісією, яка створюється наказом ректора за поданням декана факультету. Склад комісії включає не менше п'яти осіб, обов'язковим є включення керівника (заступник керівника) Студентської ради факультету, керівника (представника) профспілкової організації студентів факультету.

Якщо результати здобувача вищої освіти за певним видом навчальної діяльності сумарно оцінені менше ніж 50 балами, він має право до закінчення екзаменаційної сесії повторно скласти семестровий екзамен.

Повторне складання семестрового екзамену допускається не більше трьох разів. Перші два рази – науково-педагогічному працівнику, при третьому перескладанні – комісії, яка створюється наказом ректора за поданням декана факультету. Оцінка комісії є остаточною.

Результати підсумкового семестрового контролю зберігаються на кафедрі протягом календарного року. З цими матеріалами можуть бути ознайомлені ректор, проректори, начальник Управління якості освіти, директори Навчальних центрів організації освітнього процесу, менеджменту якості та моніторингу освітнього процесу, методичної роботи, декан факультету.

Результати семестрового контролю обговорюються на засіданнях кафедр, ректорату, вчених рад факультетів та вченої ради університету і є одним із важливих чинників управління якістю освітнього процесу в університеті.

Питання, які виносяться на складання підсумкового контролю

1. Поняття, ознаки та межі кримінальної відповідальності.
2. Форми реалізації кримінальної відповідальності.
3. Співвідношення кримінальної відповідальності з іншими засобами кримінально-правового впливу.
4. Поняття та загальна характеристика заходів кримінально-правового характеру.
5. Система заходів кримінально-правового характеру, її поняття та загальна характеристика.
6. Співвідношення заходів кримінально-правового характеру та кримінальної відповідальності.
7. Звільнення від кримінальної відповідальності: поняття та види.
8. Порядок застосування заходів кримінально-правового характеру.
9. Поняття та цілі кримінального покарання.
10. Система покарань. Основні і додаткові покарання.
11. Загальні засади призначення покарання.

12. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
13. Призначення покарання за наявності обставин, що пом'якшують покарання.
14. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень.
15. Призначення покарання за сукупністю вироків.
16. Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення та за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті.
17. Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення.
18. Поняття, підстави, умови та види звільнення від кримінального покарання.
19. Звільнення від покарання особи, яка втратила суспільну небезпечність.
20. Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строку давності виконання обвинувального вироку.
21. Звільнення від покарання на підставі закону України про амністію
22. Звільнення від покарання на підставі акту про помилування.
23. Поняття, підстави, умови та види звільнення від відбування покарання.
24. Звільнення від відбування покарання з випробуванням.
25. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання.
26. Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким.
27. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.
28. Звільнення від покарання за хворобою.
29. Поняття та правові наслідки судимості.
30. Погашення та зняття судимості
31. Штраф в розмірі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян як основне покарання: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
32. Штраф в розмірі понад три тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян як основне покарання: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
33. Штраф як додаткове покарання: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
34. Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
35. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як основне покарання: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
36. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю як додаткове покарання: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
37. Громадські роботи: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
38. Виправні роботи: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
39. Службові обмеження для військовослужбовців: характеристика, порядок призначення, правові наслідки невиконання.
40. Конфіскація майна: характеристика, види, порядок призначення.
41. Арешт: характеристика, порядок призначення, особливості виконання арешту щодо військовослужбовців.
42. Обмеження волі: характеристика, порядок призначення.
43. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців: характеристика, порядок призначення.
44. Позбавлення волі на певний строк: характеристика, порядок призначення.
45. Довічне позбавлення волі: характеристика, порядок призначення.

46. Штраф як вид покарання, який застосовується до неповнолітніх: характеристика, порядок призначення.
47. Громадські роботи як вид покарання, який застосовується до неповнолітніх: характеристика, порядок призначення.
48. Виправні роботи як вид покарання, який застосовується до неповнолітніх: характеристика, порядок призначення.
49. Арешт як вид покарання, який застосовується до неповнолітніх: характеристика, порядок призначення.
50. Позбавлення волі на певний строк як вид покарання, який застосовується до неповнолітніх: характеристика, порядок призначення.
51. Особливості призначення покарання неповнолітнім.
52. Звільнення неповнолітніх від відбування покарання з випробуванням.
53. Звільнення від покарання із застосуванням примусових заходів виховного характеру
54. Спеціальна конфіскація майна: правова природа, підстави та порядок застосування.
55. Заходи кримінально-правового характеру, які застосовуються до юридичних осіб: правова природа, види, підстави та порядок застосування.

9. Схема нарахування балів

Денна форма навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Екзамен	Сума	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12					
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	12	60	40	100

Заочна форма навчання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання			Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Екзамен	Сума
Т 1	Т 3					
20	20		20	60	40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Відповідь на семінарському занятті – 0-4 бали для денної форми навчання і 0-20 балів для заочної форми навчання

Поточний контроль здійснюється, зокрема, шляхом опитування та перевірки результатів виступів на семінарських заняттях за чотирьохбальною (двадцятибальною) шкалою оцінок.

4 бали для денної форми навчання (20-16 балів для заочної форми навчання) ставиться за наступних умов: студент активно працює протягом усього практичного заняття; дає повний, правильний, послідовний, зв'язний, обґрунтований виклад питання, що супроводжується правильними прикладами з доктринальних джерел та посиланням на

чинне законодавство; все, що викладається, повинно свідчити про глибоке розуміння і орієнтацію в питаннях, що вивчаються; правильні вичерпні відповіді на додаткові питання викладача.

3 бали для денної форми навчання (15-11 для заочної форми навчання) ставиться за наступних умов: студент активно працює протягом практичного заняття; дає правильний, повний виклад змісту підручника і матеріалу, поданого викладачем, але на додаткові контрольні питання, які ставить викладач для з'ясування глибини розуміння і вміння орієнтуватися в окремих аспектах навчальної дисципліни, відповідає лише з деякою допомогою викладача чи колег; недостатньо вичерпні відповіді на додаткові запитання викладача.

2 бали денної форми навчання (10-6 для заочної форми навчання) ставиться за наступних умов: студент на занятті поводить себе пасивно, відповідає лише за викликом викладача; в цілому виявляє знання основного навчального матеріалу, що розглядається, але під час відповіді допускає помилки і усвідомлює їх тільки після вказівки викладача; відповіді на запитання дає не одразу, а тільки після деякого напруження пам'яті, причому відповіді нечіткі; не в змозі без допомоги викладача вивести співвідношення з іншими проблемами дисципліни, що вивчається;

1 бал для денної форми навчання (5-1 для заочної форми навчання) ставиться за наступних умов: студент допускає суттєві помилки або зовсім пропускає матеріал і частково виправляє ці помилки тільки після вказівки викладача; студент виявляє незнання значної частини навчального матеріалу, нелогічно і невпевнено його викладає, у відповіді мають місце заминки і перерви, не може пояснити проблему, хоча і розуміє її; викладає матеріал не достатньо послідовно. Студент припускається грубих помилок при викладі матеріалу і не виправляє ці помилки навіть при вказівці на них викладача; виявляє нерозуміння навчального матеріалу і як наслідок цього – повна відсутність навичок як в аналізі явищ, так і у подальшому виконанні практичних завдань.

0 балів ставиться тоді, коли студент відмовляється відповідати на поставлені викладачем питання.

Критерії оцінювання контрольної роботи

За результатами контрольної роботи студент може максимально набрати 12 (20) балів.

Підсумкова оцінка знань студентів із навчальної дисципліни «Застосування заходів кримінально-правового характеру» виставляється з урахуванням таких критеріїв

Оцінки «відмінно» (90–100 балів) заслуговує студент, який міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

Оцінки «добре» (70–89 балів) заслуговує студент, який твердо засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного.

Оцінки «задовільно» (50–69 балів) заслуговує студент, який в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на

запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вмє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю.

Оцінка «незадовільно» (1–49 балів) виставляється студенту, який не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Шкала оцінювання

Відповідно до кількості набраних балів оцінки за шкалами університету виставляються за такою системою:

Набрані бали	Чотирирівнева шкала оцінювання
1-49	незадовільно
50-69	задовільно
70-89	добре
90-100	відмінно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Кримінально-виконавчий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
5. Трубников В. М., Даньшин М. В., Житний О. О. Кримінальне право України. Загальна частина : навчальний посібник / за заг. ред. В. М. Трубникова. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 444 с.
6. Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / За ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Х. : Право, 2015. 528 с.
7. Житний О.О. Кримінальне право України: частина Загальна (у схемах та таблицях): Навчальний посібник. Х. : Одісей, 2008. 200 с.
8. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. К., 2012.
9. Правові позиції Верховного суду України та Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ щодо застосування законодавства у справах кримінальної юрисдикції / упоряд. Н. О. Гудорова, О. О. Житний. Х. : Одісей, 2013. 512 с.
10. Кримінальний кодекс України: Науково-практичний коментар : у 2-х т. /За заг. ред. В.Я. Тація, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. Х. : Право, 2013.
11. Практика судів України з кримінальних справ (2012–2013) / уклад.: В. І. Тютюгін ; За заг. ред. В. Я. Тація. Х. : Право, 2014. 704 с.
12. Фріс П. Л. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / П. Л. Фріс. К. : Атіка, 2009. 512 с.
13. Дудоров О. О. Кримінальне право : навчальний посібник / О. О. Дудоров, М. І. Хавронюк ; за заг. ред. М. І. Хавронюка. К. : Ваїте, 2014. 944 с.
14. Беніцький А. С., Гацелюк В. О., Гнетнев М. К. Кримінальне право. Загальна частина : підручник / за ред. А. С. Беніцького, В. С. Гуславського, О. О. Дудорова, Б. Г. Розовського. К. : Істина, 2011. 1112 с.

15. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І.Хавронюка. К.: Ваіте, 2014. 944 с.

Допоміжна література

1. Азаров Д.С. Врахування ступеня тяжкості злочину при призначенні покарання із застосуванням статті 69 КК України (за результатами судової практики). Наука і правоохоронна діяльність. 2014. № 1. С. 57-64.
2. Аналіз застосування судами такого виду кримінального покарання, як штраф : (витяг). *Вісник Верховного Суду України*. 2015. № 6. С. 13-22
3. Андрушко П. Джерела кримінального права України: поняття, види. *Право України*. 2011. № 9. С. 25-41.
4. Бабанли Р.Ш. Проблеми призначення більш м'якого покарання ніж передбачено законом (на підставі матеріалів судової практики). Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2015. Серія Право. Вип. 34. Т. 3. С. 13-16.
5. Балобанова Д.О. Запровадження кримінальної відповідальності юридичних осіб у контексті дослідження динаміки кримінального права. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків* : матеріали наук.-практ. конф. (м. Харків, 9–10 жовтня 2014 р.) / редкол. : В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Х. : Право, 2014. С. 208-212.
6. Баулін Ю.В. Кримінальна відповідальність: сутність, зміст та правова форма. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 2-3 (33-34). С. 626-633.
7. Березовська Н.Л. Покарання неповнолітніх і виправно-трудоий вплив. Одеса: Фенікс, 2011. 250 с.
8. Брящей Р.І. Звільнення від покарання як форма кримінально-правового реагування на вчинення злочину: дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2016. 203 с.
9. Бурдін В.М. Звільнення від відбування покарання з випробуванням за корупційні злочини. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія Юридична*. 2015. № 3. С. 233-244.
10. Вечерова Є.М. Заходи кримінально-правового впливу на злочини: поняття, умови застосування та види. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2011. № 2. С. 124-126.
11. Віблій Є.В. Деякі проблеми призначення покарання за незакінчений злочин. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 3. С. 270-273.
12. Гізімчук С., Говорун Д. Умовно-дострокове звільнення від покарання осіб, засуджених до довічного позбавлення волі: перспективи вдосконалення. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 7. С. 115-119.
13. Горох О.П., Музика А.А. Покарання та його застосування за злочини проти здоров'я населення: монографія. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2012. 404 с.
14. Горох О.П. Сучасні кримінально-правові проблеми звільнення від покарання та його відбування. К.: Видавничий дім «Дакор», 2019. 676 с.
15. Грищук В.К., Пасека О.Ф. Кримінальна відповідальність юридичних осіб: порівняльно-правове дослідження : монографія. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 248 с.
16. Грищук В.К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: монографія. Вид. 2-ге, перероб. та допов. Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2013. 768 с.
17. Гусаров С.М. Колективний суб'єкт і правовідносини у кримінальному праві України (проблеми теорії). *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 2 (10). С. 7-16.
18. Гуторова Н.О. Кримінально-правова охорона державних фінансів України. Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2001. 384 с.

19. Гуторова Н.О. Реалізація кримінальної відповідальності за торгівлю людьми або іншу незаконну угоду щодо людини (на підставі аналізу судової практики за 2014-2018 роки). *Протидія незаконній міграції та торгівлі людьми*: матер. III Міжнар. наук.-практ. симпозиуму (м. Івано-Франківськ, 12-13 квітня 2019 р.). Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2019. С. 35-38.
20. Гуторова Н.О. Звільнення від відбування покарання з випробуванням: проблеми ефективності. *Інститут пробації в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку*: матер. міжнар. кругл. столу (м. Київ, 16 квітня 2019 р.). Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. С. 72-75.
21. Гуторова Н.О. Регулювання кримінально-правових відносин: поняття, мета, способи та їх ефективність. *Кримінально-правове регулювання та забезпечення його ефективності*. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 18-19 жовтня 2018 року. Харків, Право, 2018. 552 с. С. 106-110.
22. Гуторова Н.О. Соціальна функція кримінального права: проблеми оптимізації засобів її реалізації. *Право України*. 2017. № 2. С. 84-92.
23. Гуторова Н.О., Пономаренко Ю.А. Пеналізація як метод кримінально-правової політики: Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та прикладні проблеми. Колективна монографія за заг. ред. П.Л. Фріса і В.Б. Харченка. Івано-Франківськ. Харків: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2016. С. 52-69.
24. Гуторова Н.О. Пеналізація злочинів у сфері господарської діяльності: пошук оптимальної моделі. *Міжнародний журнал «Право і суспільство»*, Випуск 4, 2016, С. 45-51.
25. Гуторова Н.О. Заходи кримінально-правового характеру: поняття та види. *Заходи кримінально-правового впливу: проблеми нормативної регламентації та ефективності застосування*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 7 лютого 2014 р. /відп. ред. С.В.Ківалов. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2014. 216 с. С. 18-20.
26. Гуторова Н., Шаповалова О. Конфіскація майна за кримінальним правом України: проблеми та перспективи. *Право України*. 2010. № 9. С. 56-65.
27. Денисова Т.А., Філей Ю.В. Кримінально-правові санкції та їх застосування за злочини проти власності. К.: Центр учбової літератури, 2008 176 с.
28. Дудоров О.О. Кримінальна відповідальність: аналіз основних наукових концепцій. Вибрані праці з кримінального права ; передне слово д-ра юрид. наук, проф. В. О. Навроцького ; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ : РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. С. 81-93.
29. Житний О.О. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям : монографія. Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2004. 152 с.
30. Книженко О.О. Теоретичні засади встановлення санкцій у кримінальному праві. Х.: Акта, 2013. 384 с.
31. Козаченко О.В. Кримінально-правові заходи: культурно-антропологічний вимір. Миколаїв: Іліон, 2011. 504 с.
32. Корабель М.Г., Шинкарьов Ю.В. Конфіскація майна як вид кримінального покарання. Харків: Право, 2018. 176 с.
33. Литвинов О.М., Митрофанов І.І. Концептуальна модель механізму реалізації кримінальної відповідальності. Харків : Золота миля, 2017. 180 с.
34. Митрофанов А.А. Основні напрямки кримінально-правової політики в Україні: формування та реалізація. Одеса : Вид-во Одеського юрид. ін-ту НУВС, 2004. 132 с.
35. Наден О.В. Теоретичні основи кримінально-правового регулюванні в Україні. Х.: Право, 2012. 272 с.

36. Орловська Н. Про модель кримінально-правового впливу на юридичну особу в Україні. *Юридичний вісник*. 2014. № 2. С. 125-130.
37. Панов М.І. Вибрані наукові праці з проблем правознавства. К. : Ін Юре, 2010. 812 с.
38. Панов М. Кримінальна відповідальність та її підстава. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2010. № 4. С. 45-52.
39. Пироженко О.С. Покарання, що обмежують майнові права засуджених за кримінальним правом України. Х.: НікаНова, 2012. 294 с.
40. Пироженко, О.С.. Спеціальна конфіскація : загальні аспекти й еволюція вітчизняної кримінально-правової думки. *Вісник Кримінологічної асоціації України* : зб. наук. праць. 2015. № 3(11). С. 70-77.
41. Письменський Є. О. Звільнення від покарання та його відбування: проблеми кримінального законодавства та практики його застосування. Луганськ : Віртуальна реальність, 2011. 388 с.
42. Полянський Є.Ю. Доктрина призначення кримінальних покарань у США: імплементація провідного досвіду у вітчизняне законодавство. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. Вип.47, 2010. С. 487-492.
43. Пономаренко Ю.А. Щодо співвідношення пеналізації та депеналізації злочинів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки*. 2015. Вип. 1, Том 4. С. 47-51.
44. Савченко А.В. Основні напрями адаптації кримінального законодавства України до європейських і світових стандартів. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2004. № 1. С. 40-45.
45. Сердюк П.П. Теоретичні й методологічні проблеми сучасного кримінального права: монографія. Запоріжжя: Акцент Інвест-Трейд, 2012. 800 с.
46. Тацій В., Борисов В., Гютюгін В. Сучасні проблеми кримінального права України. *Голос України*. 2010. 10 вересня. № 168 (4918). С. 12-13.
47. Фріс П. Л. Нарис історії кримінально-правової політики України : монографія / за заг. ред. М. В. Костицького. К. : Атіка, 2005. 124 с.
48. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи : порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : монографія. К. : Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
49. Хавронюк М. І. Сучасне загальноєвропейське кримінальне законодавство: проблеми гармонізації : монографія. К. : Істина, 2005. 264 с.
50. Хряпінський П. В. Заохочувальні норми у кримінальному законодавстві України : монографія. Х. : Харків юридичний, 2009. 840 с.
51. Яценко А.М. Застосування заходів кримінально-правового характеру : монографія. Х. : НікаНова, 2014. 388 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua>.
3. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>.
4. Офіційний сайт судової влади в Україні. URL: <https://court.gov.ua>.
5. Конституційний Суд України. URL: <http://www.ccu.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/el_vidan/.
7. Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора. URL: <https://www.gp.gov.ua>.
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Page/1>.